

Прокляття Григора Нетутешнього : роман

Соколян Марина

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

У далекі світи

Одного дня на початку весни чи, може, наприкінці зими, коли життю радіють хіба чорні круки, Григир зібрав свою писану торбу й вирушив шукати таємничий храм, зведений (а може, й ні) у далекому селищі Старі Гуляники.

Слід сказати, що Григир навряд чи наважився б на таку авантуру, якби не Наталя Петрівна, яка вкоротила собі віку, та ще й так драматично, ось щойно перед тим. Звісно, з її боку це було негідно й нерозважливо, бо суїцид — то справа особиста, а от заливати сусідів з восьмого поверху аж по перший — то вже геть ні до чого. Що вона собі думала, ця пухкенька жінка з лагідними манерами вчительки молодших класів, лягаючи навечно у теплу ванну та знехтувавши перед кончиною закручуванням кранів — хто вже його зна. Напаскудити наостанок заманулося, шпетили покійну сусіди. Але Григир сприйняв руді патьоки по білому тиньку як то, бува, сприймають люди побожні, побачивши в подібних обставинах Діву Марію або там — пророцтво арамейською, тобто, звісно, як містичний знак.

Усілякі містичні перипетії із Григором відбувалися постійно, бо людям він подобався, а світ говорив до нього. От скажімо, варто було йому закохатися, як одразу ж на подвір'ї в усі боки тріскав асфальт, а варто засумувати — і на стовбурах старих дерев у парку розкривалися шпари. Що ж до людей, то вони завжди дивувалися, коли він звертався до них — мовби то заговорила квітка чи пролунав лагідний голос із хмари. Григир звик до тих постійних заскочених усмішок, та й навчився вже з того користатися — принаймні якось йому вдалося продати випадковому перехожому мавпочку, книжку про божу любов та пів вагона арматури. Втім, з кар'єрою на загальний хлопця не складалося — іноді, як мусив запрацюватися над звітом, на нього нападала така чорна туга, що згорталося у каві молоко, а фінансові підсумки розбігалися, наче

розкидані Великим Вибухом галактики. Отож, відпрацювавши потроху то тут, то там, Григир врешті опинився без роботи, без надії та у підтоплений, наче весняний яр, квартиру. Такий промовистий натяк від всесвіту, певна річ, не можна було ігнорувати.

Вибір напрямку для подорожі також був не випадковим. Якось, як Григир мокнув під дощем із повною торбою мавпочок, що їх не можна було нести назад, не продавши, до нього підійшов один незвичайний чоловік. Вдягнений він був у шафрановий плащ, на носі мав круглі окуляри без скелець, а незвичайним він був хоча б тому, що заговорив до Григора першим. Приходь, сказав він, до храму, що у Старих Гуляниках, і знайдеш відповіді на всі свої питання. Бо саме там, у тому храмі, мовляв, зберігається камінь, який має лише один бік. Григора це тоді не надто зацікавило — він знав, що кожен камінь має два боки і це його не бентежило. Але ж ось, усвідомивши, що просто йому на ліжко скрапує зі стелі вода, Григир подумав, що так не годиться. Тому, щойно вставши, замовив собі квиток на нічний поїзд до станції Коломак.

Утім, перш ніж від'їздити в далекі світи по дивні дива, слід було подбати про розв'язання однієї вкрай незручної проблеми. Річ у тім, що варто було Григору поїхати з дому, як він починав потрохи забувати, навіщо він зібрався в дорогу. І що далі від дому, то швидше. Якось під час відрядження він отямився, сидячи над річкою та стежачи за плином абрикосових пелюсток у стромовині, тоді як в сусідньому містечку навісніли колеги, чекаючи на папери про поставку чотирьох тонн нітратних добрив. За старих часів Григир неодмінно зайшов би кудись до східного раю, та нині існували митники, телефони і несплачені рахунки, які так-сяк тримали людину купи. Однак схильність така все ж призводила до ситуацій бентежних і ніякових, не кажучи вже про те, що, хай би Григору і вдалося знайти відповідь на своє найважливіше питання, втрата відомостей про те, у чому воно полягає, звела би всі його

зусилля нанівець.

Отож, Григир поклав собі перед виїздом запастися надійними спогадками про своє життя і спонуки, які могли йому надати лише двоє: жінка, яку він скривдив, та чоловік, якому він завинив.

Щодо жінки, то скривдити її зовсім не важко; головне — розуміти, для чого це потрібно. Були у Григора знайомі, які робили це зі страху, адже ж усім відомо, що спогад про скривджену жінку рятує від панічних атак, кошмарів і затинання. Інші ж лікували так виразку шлунку чи застої чорної жовчі, комусь іще жіноча кривда помагала навести лад у справах чи досягти кар'єрних висот; корисна штука, словом, як не глянь. Григир же гадав, що кривдити жінку слід винятково від щирого серця, і тоді лише вона відповість тобі тим самим.

Мая мала сірі очі і блискучу чорну гривку, вона нервово курила, пишучи статті про кров і гвалт, а круки вільно сідали на її плече, коли вона виходила подивитися на небо. Вони були знайомі ще змалечку, тож вона добре знала, що він повинен забути, і що — згадати.

— Гаразд, — сказала вона, зустрівши його біля порога. — Підипитай килимок, і я дам тобі те, що ти хочеш.

Григир узяв килимок, і жінка дивилася, як він іде подвір'ям. Там, де раніше лишалися глибокі тріщини, з яких улітку пробивався шпориш, подорожники та Петрові батоги, нині вологий асфальт лишався у спокійній непорушності. Може, це і на краще, подумала Мая. Був час, коли вона вміла гоїти рани пташок і тварин, але тепер вона втратила це вміння, так само, як і багато чого іншого. Тож нехай їде собі десь інде, адже тут вона нічим уже йому не зарадить.

Григир почав витрушувати килимок, та одразу й засумував, дивлячись, як сиплються з нього срібні булавки, попіл та рожеві пелюстки. Мая часто докоряла йому, що, прокидаючись, несе до хати різний непотріб, та однак усміхалася, здмухуючи попіл з його

повік, а потім ішла варити міцну каву, від чого день завжди повертав на краще. Ті дні минули, однак; хіба й лишилося, що витріпати за ними килимок.

Придивляючись, та не знаючи напевне, хто перед нею, Мая відшукала для Григора невеличке люстерко.

— Пильнуй, — сказала вона. — Як зникне з нього відображення, то значить, час тобі уже повертати назад.

Він обійняв її, не знаючи напевне, хто поруч нього — та однак лишаючи дрібку срібного порошу на її порозі.

Чоловік же, якому Григир завинив, не чекав на нього. Він на загал не радів його відвідинам, бо завжди сподівався, що прийде хтось інший. Григир раз по раз приходив небажаним, та вже і звук до того. Нині ж старий Василь сидів на подвір'ї, ладнаючи буду для сивого пса.

— Налий мені чарку, — звелів Василь, і Григир пішов до комори, де віддавна зберігалися міцні напої, свердла, тесаки і рубанки. Василь був цілковито відмінним від Григора — до нього світ не говорив, бо не було потреби. Василь просто брав його до рук і тесав, рубав, пригвинчував, аж доки світ не набував іншої, придатнішої у господарстві форми. Із тим старий завжди знаходив собі роботу, точно знаючи, що і як необхідно приладнати, і лише куди і до чого приставити Григора, він так і не добрав.

— Знову те саме, — зауважив старий, хильнувши міцної. — Коли вже будуть з тебе люди?

Григир знизав плечима і присів почухати маківку сивому псові. Він знав, що йому ніколи не стати таким, як хоче старий. Як не рубає її, як не теши, душа його однаково пускала пагіння і поверталася за сонцем, і Василь ніяк не міг йому цього пробачити. І не те, щоби він був цілковито неправий — Григорові справді бракувало певності, а ослінчики, які він брався робити, повсякчас виходили як не криві, то триногі.

Проте відмовити йому старий був не в силі. Покопирсавшись у своєму приладді, Василь дістав ножа з кістяним руків'ям.

— Вертайся, як затупиться край, — наказав старий, а тоді, запаливши цигарку, додав: — Однаково в тебе нічого не вийде.

Тої миті з неба упав блідий промінь, і Григир побачив, як очі в старого стали срібні, мов дзеркала, а між бганок зношеного светра прозирнуло зозулясте пір'я.

— Авжеж, тату, — звично відказав він. Добре, що старому вже нічого не треба було доводити. Ну а сивому псу й поготів.

Із тим нарешті Григир був готовий до мандрів. Запакувавши люстерко і кістяний ніж до писаної торби, він зачинив своє помешкання і рушив на залізничний вокзал. Робітники та селянки з парадних фасадів його району кивали йому на прощання, а покійниця Наталя Петрівна посміхалася з вікна.

• • •

Далі — у повній книжці «Прокляття Григора Нетутешнього : роман».

nashaknyga.com.ua